

ΘΡΑΚΙΚΑ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
"ΘΡΑΚΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ,"

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ

ΧΡΗΣΤΟΥ ΤΣΟΥΝΤΑ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ, ΣΤΕΛΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΙΔΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΝΙΚ. ΚΩΝ-
ΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ ΦΙΛΟΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ ΠΑΠΑΧΡΙ-
ΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "Ο ΚΟΡΑΗΣ,"

1929

ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΩΝ "ΘΡΑΚΙΚΩΝ,

Διευθυντῆς τῆς συντάξεως τοῦ περιοδικοῦ εἶναι ὁ
ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως
ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως δηλοῖ ὅτι οὐδε-
μίαν φέρει ἐπιστημονικὴν εὐθύνην ἐπὶ τῶν δημο-
σιευομένων μελετῶν τῶν συγγραφέων ὄντων ὑπολό-
γων διὰ πάν ὅ,τι ἀφορᾷ αὐτάς.

Πᾶσα ἀλληλογραφία σχετικὴ πρὸς τὰ «Θρακικά»
θεῖον γ' ἀπευθύνεται πρὸς τὸ ΘΡΑΚΙΚΟΝ ΚΕΝ-
ΤΡΟΝ—ΜΕΓΑΡΟΝ ΤΟΥΡΙΣΤ—ΒΟΥΛΗΣ 20.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΑ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Θράκη ἢ Θράκη

ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΡΟΛΙΔΟΥ

Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου

ΠΕΡΙ ΘΡΑΚΩΝ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ

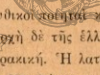
Τὸ περὶ Θρακῶν ζήτημα εἶναι περιπλοκώτατον. Ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις τὸ ὄνομα περιορίζετο ὡς ὅρος γεωγραφικὸς εἰς τὰς χώρας τὰς ἀρχομένας βορειότερον τῶν ὁρίων τῆς νῦν Μακεδονίας μέχρι τοῦ Δουνάβεως περίπου. Ἄλλὰ τὸ ὄνομα δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ ὑπάρχει καὶ ἐν Ἀσίᾳ, ἐν τῇ νῦν Μ. Ἀσίᾳ. Οἱ περὶ τὸν Βόσπορον καὶ πρὸς Α. τοῦ Βοσπόρου οἰκοῦντες λαοὶ Θυνοὶ καὶ Βιθυνοὶ καλοῦνται Θραῖκες. Τῶν Θρακῶν τὸ ὄνομα ὑπάρχει καὶ ἐν Ἀρμενίᾳ ἐνθα μνημονεύεται Θρακικὸς λαὸς Σαραπαῖραι (=κεφαλοτόμοι κατὰ Στράβωνα. Τὸ ὄνομα πιθανῶς εἶναι τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ τοῦ Θουκυδίδου μαχισφόροι.) Καὶ ἐν μὲν ταῖς χώραις ταύταις ἀναφέρονται ῥητῶς οἱ Θραῖκες ὡς λαὸς οἰκῶν τὰς χώρας αὐτάς, ἀλλὰ ἐκ συνειρμοῦ ἄλλων παραδόσεων γίνεται δῆλον ὅτι Θραῖκες ἐν Μ. Ἀσίᾳ ὄκουν μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου καὶ περὶ τὸν Ἑλλήσποντον. Πολλαχόθεν δηλοῦται ἡ τῶν Τρώων πρὸς τοὺς Θραῖκας συγγένεια. Καὶ ἐν τῇ Μακεδονίᾳ τῶν ἱστορικῶν χρόνων, παρὰ τὸν Ἀθῶνα δηλονότι, ἐπιχωριάζει τὸ ὄνομα τῶν Θρακῶν. Ἐν τῇ Ὀμηρικῇ γεωγραφίᾳ ὁ Ἀθῶς ἢ Ἀθῶος, ὡς καλεῖ τὸ ὄρος ὁ ποιητής, κεῖται ἐν Θράκῃ. Ταῦτα ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις. Ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς προϊστορικοῖς χρόνοις καὶ ἐν ταῖς μυθικαῖς παραδόσεσι τὸ ὄνομα τῶν Θρακῶν διήκει δι' ὅλης σχεδὸν τῆς Ἑλληνικῆς ἢ Ἰλλυρικῆς Χερσονήσου τῶν ἱστορικῶν χρόνων. Θραῖκες ἀναφέρονται ὑπὸ τὸν Ὀλύμπον. Θραῖκες ἐν Φωκίᾳ. Ὁ Θουκυδίδης αὐτὸς μαρτυρῶν τὴν μεγάλην γεωγραφικὴν ἑκτασιν τοῦ ὀνόματος, χωρίζει τοὺς ὑπὸ τῶν μυθικῶν παραδόσεων ἀναφερομένους Θραῖκας τῆς Φωκίδος ἀπὸ τῶν βορειότερον οἰκούντων Θρακῶν.

Τίνες ἦσαν οἱ Θραῖκες οὗτοι; Ἦσαν λαὸς χωριζόμενος μὲν κατ' ὄνομα ἀπὸ τῶν κυρίως Ἑλλήνων, ἀλλὰ πάντως συγγενὴς πρὸς τοὺτους κατὰ μικρὸν ἐξέλλη-

νισθεὶς ἐκ τῶν ἐν ταῖς παραλίας ἰδρυμένων Ἑλληνικῶν ἐποικιῶν καὶ ἄλλως δὲ φυλετικῶς συγγένειαν ἔχων πρὸς τὸ Ἑλληνικόν. Καὶ τοῦτο δὲ μαρτυρεῖ καὶ ὁ μῦθος ὁ συγγενεύσας ἑλληνικὰς καὶ θρακικὰς παραδόσεις. Τὸ ὄνομα τοῦ Βοσπόρου (ὀνόματος οὗ τοῦ δευτέρου συνθετικὸν *πόρος* μαρτυρεῖ τὴν κατὰ μέρος ἑλληνικὴν καταγωγὴν τοῦ ὀνόματος) ὥς καὶ τοῦ Βυζαντίου Ἑλληνικώτατα θεωρούμενα ἐν τοῖς ἱστορικοῖς χρόνοις, ἔχουσιν ἀρχὴν θρακικὴν (Βυζάντιον πάντως εἶναι ταῦτον τῷ Θρακομικρασιατικῷ Πούζαντις ἢ Ποδανδός).

Οὕτω καλεῖται τὸ στενὸν τῶν Κιλικίων πυλῶν ἐν Μ. Ἀσίᾳ σημαίνει δὲ ὅπως τὸ Βυζάντιον καὶ τὸ Πούζαντις τῆς Μ. Ἀσίας, πόλιν κειμένην ἐπὶ στενοῦ. Ἀλλὰ ἡ συγγένευσις τῶν Θρακῶν καὶ Ἑλληνικῶν παραδόσεων ἐποίησαν ὥστε ἐκ τοῦ τοπικοῦ τούτου Θρακικοῦ ὀνόματος νὰ παραχθῇ μῦθος περὶ Βυζαντος Μεγαρέως δῆθεν οἰκιστοῦ τῆς πόλεως. Ἡ παρὰ τοὺς οὐδὲν ἄλλο μαρτυρεῖ ἢ τὴν ἀπελθοῦσαν ἐξ ἑλλήνων τῆς πόλεως καὶ τοῦ ὀνόματος αὐτῆς.

Πλὴν τῆς γεωγραφικῆς καὶ τῆς ἐθνογραφικῆς ταύτης ἐννοίας, τὸ ὄνομα τῶν Θρακῶν ἔχει σπουδαιότατην ἐννοίαν μυθικὴν, ἀναγομένην εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλληνικοῦ πνευματικοῦ βίου καὶ πολιτισμοῦ.

Οἱ ἀρχαιότατοι μυθικοὶ ποιηταὶ καὶ ὑμνοδοὶ Ὅμηρος, Ὑάκμιος, κ. ἄ. Θραῖκες καλοῦνται, ἡ ἀρχὴ δὲ τῆς ἑλληνικῆς μουσικῆς, μέχρι τινὸς δὲ καὶ θρησκείας, θεωρεῖται θρακικὴ. Ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου καὶ τὰ μετὰ ταύτης συνδεόμενα ὄργανα Κλωδῶνων καὶ Μιμαλῶνων, ὧν ὑπαινιγμοὺς ἤδη εὐρίσκομεν εἰς τὸν Ὅμηρον (ἐν τοῖς περὶ καταδιωγμοῦ τοῦ Διονύσου ὑπὸ τοῦ Λυκάονος τοῦ βασιλέως Θρακῶν) καὶ καθόλου αἱ ὀργανιστικαὶ τελεταὶ καὶ μυστήρια, συνδέονται μετὰ τοῦ ὀνόματος τῶν Θρακῶν μέχρι τῆς Ἐλευσί-

 νος, ἔνθα ὁμώνυμα μυστήρια ἰδρύθησαν κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ Εὐμόλπου τοῦ Θρακῆ. Μόνον αἱ Ἀθῆναι φαίνεται ὅτι δὲν ὑπέκυψαν πολὺ εἰς ἐπίδρασιν Θρακικὴν, ὥς μαρτυρεῖ ὁ μῦθος ὁ περὶ ἐπιδρομῆς Θρακῶν εἰς τὴν πόλιν, τῆς γενομένης ἐπὶ Ἐρεχθέως τοῦ βασιλέως Ἀθηνῶν.

Ἄλλ' αὐτὸ τὸ κατὰ τὸν μῦθον γεγονὸς ὅτι εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβαλόντες ὑπὸ τὸν Εὐμόλπον Θραῖκες, ἐγκατεστάθησαν ἐν Ἐλευσίνῃ τῇ τοσοῦτον στενῶς συνδεδεμένῃ μετὰ τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὅτι τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια ὑπήγοντο εἰς τὴν λατρείαν Ἀθηνῶν, μαρτυρεῖ καὶ τὸ ἐνταῦθα κράτος τῶν Θρακῶν. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἕτερον μέγα θρησκευτικὸν κέντρον τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος οἱ Δελφοί, ὑπέκυψαν ἰσχυρῶς ὑπὸ τὸ κράτος τῶν Θρα-

κῶν, Θρακίδαι δὲ ἐκαλοῦντο ὡς γνωστόν, γένος ἐπισημώτατον τῆς Δελφικῆς ἀριστοκρατίας. Ἀλλὰ τὸ ὄνομα τὸ συνδεόμενον μετὰ τοῦ θρησκευτικοῦ χαρακτήρος καὶ ἐνεργείας τῶν Θρακῶν ἰδιαιτέρως εἶναι τὸ τοῦ μουσικοῦ καὶ ὑμνοδοῦ ᾠμύρα ἢ ᾠμύριδος. Ὁ Θράξ ᾠμύρις ὁ τιμωρηθεὶς ὑπὸ τῶν Μουσῶν καὶ ἀφαιρεθεὶς *τὴν τε φωνὴν καὶ τὴν ἀοιδίην*, διότι ἐκαυχᾶτο ὅτι ἦτο ἡδυμολπότερος τῶν Μουσῶν, ἀναφέρεται ἐν πλείσταις Ἑλληνικαῖς χώραις ἔτι δὲ καὶ ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ἐν Κιλικίᾳ καὶ ἐν Κύπρῳ αὐτῇ, ὑπὸ τὸ ὄνομα τῶν Ταμυραδῶν Οἱ Ταμυράδαι τῆς Κύπρου, βασιλικὸν ἱσραηλινὸν γένος, καταγόμενον ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν Κινυραδῶν, τῶν ἀπογόνων τοῦ Ὀμηρικοῦ ἀρχοντος τῆς νήσου Κινύρα, ἡρχον τῆς νήσου. Τὰ πολλὰ ταῦτα περὶ Θρακῶν ὡς μουσικῶν, ὑμνοδῶν καὶ ὀργιαστῶν παραδιδόμενα ἔδωσαν ἀφορμὴν παρὰ τισιν εἰς τὴν ὑπόθεσιν ὅτι τὸ ὄνομα Θράξ οὐδεμίαν εἶχεν ἐν ἀρχῇ ἔννοιαν ἐθνολογικὴν, ἀλλὰ μόνον πνευματικὴν, σημαίνον ὑμνοδὸν (τὸ ὄνομα συνεδέθη ὑπὸ τινων πρὸς τὸ θρέω—θρῦλλος—θρησκος—θρησκεία), ἀλλὰ ἡ ἀπεκρίσις τοῦ ζητήματος τούτου εἶναι ἔτι ἐπισημῆς.

Ἀνακεφαλαιοῦντες τὰ εἰρημένα λέγομεν ὅτι μετὰ τοῦ ὀνόματος τῶν Θρακῶν συνδέονται ζητήματα οὐ μόνον ἐθνολογικά, ἀλλὰ καὶ ζητήματα πνευματικοῦ βίου, τοῦ Ἑλληνικοῦ, καὶ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην τὸ ὄνομα καὶ ὁ βίος τῶν Θρακῶν εἰσὶν ἀκραφνῶς ἑλληνικά, ἀλλ' ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἀκμῆς τῆς Ἑλλάδος πολλοὶ λαοὶ καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ Θράκῃ ἐκαλοῦντο Θράκες ὑπὸ τὴν ἐθνολογικὴν ἔννοιαν τοῦ ὀνόματος. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ Θράκες ἦσαν ἂν μὴ ἀκραφνεῖς Ἕλληνες, ὅπως τῆς κυρίως Ἑλλάδος, πάντως συγγενέστατοι πρὸς αὐτοὺς καὶ διὰ τοῦτο ἀφομοιωθήσαν ταχέως πρὸς τοὺς λοιποὺς Ἕλληνας¹. Ἰδίως αἱ ἐν τῇ Μακεδονίᾳ τῶν ἱστορικῶν χρόνων οἰκοῦσαι Θρακικαὶ φυλαί, ἀπετέλουν μετὰ τῶν *γνασίων Μακεδόνων* καὶ ὑπὸ τὸ κράτος τούτων (ὑπὸ τὴν δυναστείαν τῶν ἐκ τοῦ Ἀργου τοῦ Ὀρεστικοῦ καταγομένων Ἀργεαδῶν) τὸ Μακεδονικὸν κράτος τῶν ἱστορικῶν χρόνων, ὅπερ ὑπὸ δυναστείαν ἀκραφνῶς Ἑλληνικὴν Λαοικὴν «*γνασίων Μακεδόνων*» περιεῖχε καὶ πολλὰς συγγενεῖς πρὸς τὸ ἑλλη-

¹. Τὸ ἐν τῷ Χ Κεφ. τῆς Γεννήσεως ἀναφερόμενον ὄνομα Θαρσίς (ἑὶς τοῦ Ἰαβαν ἦτο Ἰωνος) ἀποδιδόμενον εἰς τοὺς Θράκας, ὡς φρονοῦσιν πολλοὶ τῶν ἐθνολόγων, μαρτυρεῖ τὴν συγγένειαν τῶν Θρακῶν πρὸς τὸ Ἰωνικὸν φύλον.

νικὸν Θρακικὰς καὶ Ἰλλυρικὰς φυλάς, ἃς πάσας ἐξελληνίσαν, ἐδημιούργησε τὸ ἀκραιφνῶς Ἑλληνικὸν Μακεδονικὸν κράτος τοῦ Περδίκου, Ἀμύντα, Φιλίππου, Ἀλεξάνδρου, καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ. ¹.

Σημ. Ὁ κ. Μ. Σταμούλης εἶχε τὴν καλωσύνην νὰ μοὶ πέμψῃ πραγματείαν τινὰ ἐθνολογικὴν καὶ γλωσσικὴν ἀξιωματικὸν πεκαυμένου τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ, Κιρκασίου τὸ γένος, ζητοῦντος νὰ ἀποδείξῃ τὴν συγγένειαν τῆς τῶν Κιρκασίων γλώσσης πρὸς τὴν τῶν ἀρχαίων Θρακῶν. Τὸ γεγονὸς ἀνοφέρωμεν μόνον ὥς χαρακτηρίζον τὴν παρὰ τοῖς Κιρκασίοις ἀρξαμένην σπουδὴν τῶν μετὰ τοῦ ὀνόματος τῆς Θράκης συνδεομένων ζητημάτων.

¹. Ἐν τοῖς ὀνόμασι τοῖς Μακεδονικοῖς τῶν ἱστορικῶν χρόνων εὐρίσκομεν τὴν συνάφειαν καὶ τὸν σύνδεσμον Ἑλληνικῶν καὶ Θρακικῶν ὀνομάτων. Οὕτω τὸ Θρακικὸν Κάσσανδρος μεταποιεῖται εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Ἀλέξανδρος, τὸ Κάσσανδρα εἰς τὸ Ἀλεξάνδρα, ὡς παρέδωσαν ἤδη οἱ τῶν Μακεδονικῶν χρόνων ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς.